

Datum van inontvangstneming : 20/09/2017

Zaak C-494/17

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

14 augustus 2017

Verwijzende rechter:

Corte d'appello di Trento (Italië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 juli 2017

Verzoekende partij:

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR

Verzoekende partij in incidenteel hoger beroep:

██████████

Verwerende partij

Conservatorio di Musica F.A. Bonporti

[*omissis*]

CORTE D'APPELLO DI TRENTO

Eerste kamer voor arbeidszaken

[*omissis*]

In de zaak ingesteld door:

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR [*omissis*]
krachtens de wet vertegenwoordigd en bijgestaan door de Avvocatura dello Stato
di Trento [*omissis*]

verzoeker in hoger beroep

tegen

██████████ [omissis]

verzoeker in incidenteel hoger beroep

en tegen

Conservatorio di Musica F.A. Bonporti, waartegen verstek is verleend

heeft de verwijzende rechter de navolgende

BESLISSING

gegeven.

Feiten:

1. ██████████ een accordeondocent die sinds 18 november 2003 ononderbroken in dienst is geweest bij het Conservatorio Statale di Musica di Trento F.A. Bonporti – nevenvestiging van Riva del Garda, op basis van opeenvolgende overeenkomsten voor bepaalde tijd die werden gesloten op 18 november 2003, 10 november 2004, 3 november 2005, 28 januari 2006, 1 november 2006, 6 december 2006, 1 november 2007, 19 november 2007, 1 november 2008, 11 november 2008, 1 november 2009, 9 november 2009, 1 november 2010, 8 november 2010, heeft **[OR.2]** op 20 december 2011 een rechtszaak aanhangig gemaakt bij de Tribunale di Rovereto en daarbij gevorderd dat de clausules waarmee een termijn aan de afzonderlijke overeenkomsten met het Ministero dell'Istruzione dell'Università e della Ricerca werd gesteld onwettig worden verklaard, en dat de arbeidsverhouding wordt omgezet in een arbeidsverhouding voor onbepaalde tijd of, subsidiair, dat schadevergoeding wordt betaald voor misbruik van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, in strijd met richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999, althans dat met het oog op de bezoldiging de opgebouwde anciënniteit wordt erkend in toepassing van het beginsel van non-discriminatie als bedoeld in clause 4 van deze richtlijn.
2. Bij vonnis nr. 78/12 heeft de Tribunale di Rovereto alleen de vordering tot erkenning van de opgebouwde anciënniteit met het oog op de bezoldiging toegewezen; misbruik van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd heeft deze rechter daarentegen uitgesloten overeenkomstig de door de Corte di cassazione (hoogste rechterlijke instantie, Italië) in arrest 10127/12 ontwikkelde beginselen betreffende het specifieke karakter van de regelgeving inzake vervanging van personeel in de onderwijssector krachtens artikel 399 van decreto legislativo (wetsbesluit) nr. 297/94 en artikel 4 van wet nr. 124/99.
3. Het Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca (ministerie van Onderwijs, Universiteit en Onderzoek) heeft op 5 maart 2013 hoger beroep ingesteld tegen het vonnis voor zover daarin de gedurende de overeenkomsten voor bepaalde tijd opgebouwde anciënniteit werd erkend [omissis]; [op] 31 mei 2013 heeft ██████████ incidenteel beroep ingesteld tegen het vonnis voor zover daarin werd uitgesloten dat er sprake was van misbruik door opeenvolgende

■■■■■

overeenkomsten voor bepaalde tijd, en derhalve zijn vorderingen tot omzetting van de arbeidsverhouding in een arbeidsverhouding voor onbepaalde tijd en tot schadevergoeding werden afgewezen.

4. De procedure is meerdere malen verdaagd in afwachting van het arrest van het Hof van Justitie naar aanleiding van een prejudiciële vraag over de verenigbaarheid van de nationale regeling van artikel 4, leden 1 en 11, van wet nr. 124/99 met clause 5, punt 1, van richtlijn 1999/70/EG, en vervolgens in afwachting van het arrest van de Corte costituzionale (grondwettelijk hof), die de vraag aan het Hof van Justitie had voorgelegd, en het arrest van de Corte di cassazione volgend op de uitspraak van de Corte costituzionale.
5. Na partijen te hebben uitgenodigd om een standpunt in te nemen over de noodzaak om een nieuwe prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie voor te leggen, heeft de verwijzende rechter aan het einde van de zitting van 13 juli 2017 de onderhavige beschikking gegeven.

[OR.3]

In rechte:

6. ■■■■■ heeft sinds 18 november 2003 tot hij in vaste dienst werd genomen, te weten bij overeenkomst voor onbepaalde tijd van 2 september 2015 (met ingang van 1 januari 2014), en dus elf jaar en twee maanden lang ononderbroken lesgegeven op grond van 17 overeenkomsten voor bepaalde tijd (die elk jaar, ook nadat de rechtszaak aanhangig was gemaakt, werden vernieuwd).
7. De overeenkomsten werden gesloten op grond van artikel 2, lid 6, van wet nr. 508/99, waarin is bepaald dat voor conservatoria en kunstacademies onderwijsposities die daadwerkelijk vacant en beschikbaar zijn worden bezet door middel van overeenkomsten voor bepaalde tijd, indien daarin niet kan worden voorzien met docenten uit het vaste personeelbestand (vergelijkbaar met artikel 4 van wet nr. 124/99, dat reeds eerder aan het Hof van Justitie is voorgelegd).
8. ■■■■■ werd met een overeenkomst voor onbepaalde tijd in vaste dienst genomen wegens zijn plaats op de ranglijst, op grond van ministeriële nota's nr. 369/13 en nr. 8893/15 van het Ministero delle Finanze e della Pubblica Istruzione (ministerie van Financiën en Onderwijs), waarbij toestemming werd gegeven om voor onbepaalde tijd aan te stellen op grond van artikel 19, lid 1, van decreto legislativo (wetsbesluit) nr. 104/13, omgezet in wet nr. 128/13, wet nr. 143/04, artikel 2 van wet nr. 508/99 en artikel 270 van decreto legislativo (wetsbesluit) nr. 297/94 [*omissis*] [details van de nationale wetgeving die niet relevant zijn voor de prejudiciële beslissing].
9. Verzoeker in eerste aanleg, die op grond van meerdere opeenvolgende overeenkomsten voor bepaalde tijd als docent heeft gewerkt, vordert nietigverklaring van de clausules waarbij een termijn aan de duur van de overeenkomst werd vastgesteld wegens strijd met de door het EVV, de UNICE en

het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, die is opgenomen in bijlage bij richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999, en/of veroordeling van de overheidsinstelling tot schadevergoeding.

10. Ten tijde dat de vordering werd ingediend, waren artikel 2, lid 6, van wet nr. 508/99 en artikel 4, lid 1, van wet nr. 124/99 van toepassing, aangezien verzoeker de overeenkomsten voor bepaalde tijd had gesloten met de directeur van [OR.4] van het Conservatorio Statale di Musica di Trento F.A. Bonporti, nadat het Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca hem de onderwijspost op basis van nationale ranglijsten had toegewezen.
11. Op grond van de genoemde bepalingen konden onderwijsposten in staatsscholen in de provincie, in afwachting van de afronding van vergelijkende onderzoeken voor de aanwerving van onderwijzend personeel in vaste dienst, worden bezet door middel van vervangingsovereenkomsten voor de duur van een schooljaar, zonder precieze termijnen en zonder sancties indien de – louter indicatieve – termijnen in deze bepalingen worden overschreden, en konden de overeenkomsten derhalve steeds worden vernieuwd, gezien de permanente en blijvende behoeften van de overheidsinstelling.
12. In de loop van het hoofdgeding hebben de Tribunale di Napoli, bij beschikkingen van 2, 15 en 29 januari 2013, en de Corte costituzionale, bij beslissing nr. 207 van 3 juli 2013, het Hof van Justitie de volgende prejudiciële vraag voorgelegd: A) Moet clause 5, punt 1, van de door het EVV, de UNICE en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999, aldus worden uitgelegd dat zij zich verzet tegen de toepassing van artikel 4, leden 1, laatste zinsnede, en 11, van wet nr. 124/1999, die de vervangingsovereenkomsten voor de duur van een schooljaar voor functies ‚die uiterlijk 31 december daadwerkelijk vacant en beschikbaar zijn’ regelen met de bepaling dat ‚in afwachting van de afronding van vergelijkende onderzoeken voor de aanwerving van onderwijzend personeel in vaste dienst’ leerkrachten op vervangingsovereenkomsten voor de duur van een schooljaar worden aangesteld, wanneer op grond van deze bepaling gebruik kan worden gemaakt van overeenkomsten voor bepaalde tijd zonder dat een precieze termijn wordt gegeven voor vergelijkende onderzoeken en zonder dat recht op vergoeding van de schade bestaat?; B) Zijn de organisatorische behoeften van het Italiaanse onderwijssysteem, zoals hierboven aangegeven, objectieve redenen in de zin van clause 5, punt 1, van richtlijn 1999/70/EG van 28 juni 1999, zodat een regeling als de Italiaanse voor de aanstelling van personeel in het onderwijs voor bepaalde tijd, waarin geen vergoeding van de schade is voorzien, verenigbaar is met het recht van de Europese Unie?
13. Het Hof (Derde kamer) heeft bij arrest van 26 november 2014, ██████████ in de gevoegde zaken C-22/13, C-61/13 tot en met C-63/13 en C-418/13, opgemerkt: ‚Bij gebreke van een precieze datum voor de organisatie en de afronding van

■

vergelijkende onderzoeken die een einde maken aan de vervangingen en dus van een reële limiet aan het aantal vervangingsovereenkomsten voor de duur van een schooljaar door dezelfde werknemer voor dezelfde vacante post, kan een dergelijke regeling immers in strijd met clause 5, punt 1, sub a, van de raamovereenkomst toelaten dat arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd worden vernieuwd om behoeften te dekken die in feite niet tijdelijk zijn, maar integendeel permanent en blijvend, wegens het structurele tekort aan posten voor personeel in vaste dienst in de betrokken lidstaat” (punt 109).

14. Daarnaast heeft het Hof erop gewezen dat de omstandigheid dat „een nationale regeling zoals in de hoofdgedingen aan de orde is”, die „de toegang tot aanstellingen in vaste dienst in staatsscholen niet voorbehoudt aan personeel dat voor een vergelijkend onderzoek is geslaagd”, aangezien „[d]ankzij het tweewegenstelsel [...] immers ook leerkrachten die enkel een opleiding hebben gevolgd ter verkrijging van een onderwijskwalificatie in vaste dienst [kunnen] worden aangesteld”, niet vanzelfsprekend tot gevolg heeft „dat het in het licht van clause 5, punt 1, sub a, van de raamovereenkomst objectief gerechtvaardigd is om vacante en beschikbare posten in deze scholen in afwachting van de afronding van vergelijkende onderzoeken in casu te bezetten met behulp van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd” (punt 111).
15. Derhalve heeft het Hof als volgt geoordeeld: „Derhalve moet worden vastgesteld dat uit de gegevens die in het kader van de onderhavige zaken aan het Hof zijn verstrekt, blijkt dat een nationale regeling zoals in het hoofdgeding aan de orde – behoudens toetsing door de verwijzende rechters – geen maatregel ter voorkoming van misbruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd in de zin van clause 5, punt 1, van de raamovereenkomst behelst, hetgeen in strijd is met de vereisten die in de punten 74 en 76 van dit arrest zijn genoemd.”
16. Over het bestaan van maatregelen om misbruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd te bestraffen heeft het Hof – na te hebben geconstateerd dat het sanctiestelsel van schadevergoeding van artikel 36, lid 5, van decreto legislativo nr. 165/2001 en artikel 5, lid 4 bis, van decreto legislativo nr. 368/2001, niet op de onderwijssector van toepassing is, en dat onzeker is hoe lang het duurt voordat een docent een **[OR.6]** vaste aanstelling op basis van de plaats in de ranglijst krijgt – het volgende verklaard: „Zoals al in de punten 70 en 95 van het onderhavige arrest is vermeld, is een lidstaat inderdaad gerechtigd bij de uitvoering van clause 5, punt 1, van de raamovereenkomst rekening te houden met de behoeften van een bepaalde sector zoals het onderwijs, maar dat recht gaat niet zo ver dat hij zich kan onttrekken aan de verplichting een adequate maatregel te treffen om misbruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd naar behoren te kunnen bestraffen” (punt 118).
17. Onder verwijzing naar zijn eigen rechtspraak heeft het Hof eraan herinnerd dat hoewel de wijze waarop de maatregelen ter voorkoming en sanctionering van misbruik ten uitvoer worden gelegd „krachtens het beginsel van de procedurele

autonomie van de lidstaten een zaak is van de interne rechtsorde van die staten, [...] zij niet ongunstiger [mag] zijn dan die welke voor soortgelijke situaties krachtens intern recht geldt (gelijkwaardigheidsbeginsel) en de uitoefening van de door de rechtsorde van de Unie verleende rechten in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk [mag] maken (doeltreffendheidsbeginsel) (zie met name arrest [REDACTED] EU:C:2014:2044, punt 63 en aldaar aangehaalde rechtspraak)” (punt 78).

18. Het Hof heeft derhalve geconcludeerd dat „de verwijzende rechters [moet] worden geantwoord dat clause 5, punt 1, van de raamovereenkomst aldus moet worden uitgelegd dat zij zich verzet tegen een nationale wettelijke regeling als in de hoofdgedingen aan de orde die de vernieuwing mogelijk maakt van overeenkomsten voor bepaalde tijd om te voorzien in vacante en beschikbare posten van onderwijzend en administratief, technisch en ondersteunend personeel in afwachting van de afronding van vergelijkende onderzoeken voor de aanwerving van personeel in vaste dienst voor staatsscholen, zonder dat precieze termijnen worden gegeven voor de afronding van deze vergelijkende onderzoeken en onder uitsluiting van elke mogelijkheid voor die leerkrachten en dat personeel op vergoeding van de schade die door een dergelijke vernieuwing eventueel wordt geleden. Onder voorbehoud van de door de verwijzende rechters te verrichten toetsing kunnen uit deze regeling namelijk geen objectieve en transparante criteria worden afgeleid om na te gaan of de vernieuwing van dergelijke overeenkomsten beantwoordt aan een werkelijke behoefte, geschikt is om de nagestreefde doelstelling **[OR.7]** te bereiken en daartoe noodzakelijk is, en voorts bevat de regeling geen enkele andere maatregel ter voorkoming en bestraffing van misbruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd” (punt 120).
19. Na het arrest [REDACTED] werd wet nr. 107 van 2015 aangenomen, die uitdrukkelijk tot doel heeft „de nationale regeling aan de Europese regeling aan te passen, om te vermijden dat misbruik wordt gemaakt van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd voor onderwijzend en niet-onderwijzend personeel in het openbaar onderwijs [...] naar aanleiding van het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 26 november 2014”.
20. Deze wet bepaalt: „Met ingang van 1 september 2016 mogen overeenkomsten voor bepaalde tijd die worden gesloten om vacante en beschikbare posten voor onderwijzend, administratief, technisch en ondersteunend personeel van openbare onderwijsinstellingen te bezetten een totale duur van zesendertig maanden, zij het met onderbrekingen, niet overschrijden” (artikel 1, lid 131). Daarbij werd tevens een fonds gecreëerd „voor betalingen in uitvoering van rechterlijke maatregelen betreffende de vergoeding van schade als gevolg van herhaaldelijke vernieuwingen van overeenkomsten voor bepaalde tijd met een totale duur van meer dan zesendertig maanden, zij het met onderbrekingen, voor vacante en beschikbare posten, waaraan voor de jaren 2015 en 2016 telkens 10 miljoen EUR is toegewezen” (artikel 1, lid 132);

21. Dezelfde wet bepaalt dat vergelijkende onderzoeken elke drie jaar plaatsvinden, en voorziet tevens in een speciale wervingscampagne voor het jaar 2015/2016 om onderwijzend personeel voor onbepaalde tijd in het vaste personeelbestand op te nemen, door middel van een vereenvoudigd vergelijkend onderzoek, nadat docenten op de ranglijsten met een voldoende hoge score in vaste dienst zijn gesteld (artikel 1, lid 95) [*omissis*] [details van de nationale regeling die niet relevant zijn voor de prejudiciële beslissing].

[OR.8]

22. Door middel van deze bepalingen heeft de Italiaanse staat vacante posten bezet en met betrekking tot deze vacatures een halt toegeroepen aan het misbruik van opeenvolgende overeenkomsten voor bepaalde tijd, welk misbruik bij gebreke van de extra aanwervingen zou zijn voortgezet.
23. Bij arrest nr. 187 van 17 mei 2016 heeft de Corte costituzionale – het gerecht dat de rechtmatigheid van de Italiaanse wetten en hun overeenstemming met het internationale recht beoordeelt – gelet op het arrest artikel 4, leden 1 en 11, van wet nr. 124 van 3 mei 1999 „binnen de in de motivering vastgestelde grenzen” ongrondwettig verklaard, voor zover deze bepalingen het mogelijk maken dat arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd onbeperkt worden vernieuwd om vacante en beschikbare posten voor onderwijzend en administratief, technisch en ondersteunend personeel te bezetten, zonder dat dit door objectieve redenen wordt gerechtvaardigd.
24. Daarbij heeft de Corte costituzionale tevens bevestigd [*omissis*] dat de bepalingen van wet nr. 107 van 2015 (artikel 1, leden 95, 131, 132), waarbij met ingang van 1 september 2016 voor overeenkomsten voor bepaalde tijd een maximumduur van zesendertig maanden is ingevoerd en die voorzien in een speciale wervingscampagne voor onderwijzend personeel, „maatregelen [behelzen] die beantwoorden aan de vereisten van het Hof van Justitie” (maatregelen die niet alleen evenredig moeten zijn, maar ook voldoende effectief en afschrikkend om ervoor te zorgen dat de krachtens de raamovereenkomst vastgestelde normen hun volle uitwerking krijgen, punten 77 en 79 van het arrest en derhalve eraan in de weg staan dat onderwijzend personeel dat in het verleden lange tijd (meer dan zesendertig maanden) herhaaldelijke vernieuwing van hun overeenkomst voor bepaalde tijd heeft moeten dulden, schadevergoeding vordert voor het misbruik dat voorafgaand aan wet nr. 187 van 2015 heeft plaatsgevonden. Dergelijke schadevergoeding is uitsluitend aan administratief personeel verschuldigd [*omissis*].
25. Ter staving van deze conclusie heeft de Corte costituzionale aangevoerd dat het Hof van Justitie de **[OR.9]** lidstaten autonomie heeft toegekend voor de regelgeving inzake „sancties als gevolg van schendingen van het recht”, en dat de Europese Commissie heeft besloten (een „indirecte doch gezaghebbende bevestiging”) om gezien de later vastgestelde regeling de tegen Italië ingestelde inbreukprocedure wegens schending van de richtlijn stop te zetten;

26. [omissis] [overwegingen van louter intern belang];
27. De Corte di cassazione heeft de door de Corte costituzionale vastgestelde beginselen toegepast in de arresten nr. 27566/16, nr. 27565/16, nr. 27562/16, nr. 27561/16, en nr. 27560/16. Na te hebben herinnerd aan zijn rol als garant voor de eenvormige uitlegging van het recht, heeft deze rechter „met het oog op de vele nog aanhangige rechtszaken, uitleggings- en toepassingscriteria [vastgesteld] voor de nationale voorschriften die niet door de ongrondwettigverklaring zijn geraakt, waarmee kan worden gegarandeerd dat de nationale (grond)wet en Unierecht verenigbaar blijven”. Hij heeft geoordeeld dat de overgangsbepalingen in artikel 1, lid 95, van wet nr. 107/2015 inzake de speciale aanwervingscampagne voor docenten op de ranglijst met een voldoende hoge score, een maatregel vormen waarmee de uitspraak van het Hof van Justitie nauwgezet ten uitvoer wordt gelegd [omissis].
28. De Corte di cassazione heeft derhalve geoordeeld dat „in de gevallen waarin het misbruik vóór de inwerkingtreding van wet nr. 107 van 2015 heeft plaatsgevonden, de maatregel in de vermelde wet nr. 107/2015 – in de vorm van de speciale aanwervingscampagne die tot doel had alle vacatures [omissis] voor onderwijzend personeel **[OR.10]** te bezetten – een evenredig, voldoende effectief middel is om het misbruik naar behoren te bestraffen ,en de gevolgen van de schending van Unierecht ongedaan te maken’ (arrest ██████████ punten 77-79)”, en dat geldt tevens, met hetzelfde effect, voor de andere eventuele vaste aanstellingen die hebben plaatsgevonden „door middel van reeds bestaande selectiemethoden/vergelijkende onderzoeken” [omissis].
29. Met deze uitspraken is gepreciseerd dat de werknemer slechts schadevergoeding kan vorderen en aantonen met betrekking tot verdere, specifieke schade, anders dan die welke rechtstreeks samenhangt met het misbruik als zodanig.
30. Uit het oogpunt van de beoordeling van de gelijkwaardigheid heeft deze zienswijze van continuïteit tussen het nationale recht en het Unierecht tot gevolg dat de Italiaanse wet voor misbruik van opeenvolgende overeenkomsten voor bepaalde tijd in de onderwijssector, voor de periode voorafgaand aan wet nr. 107/15 en wanneer is overgegaan tot een vaste aanstelling, geen schadevergoeding toestaat op soortgelijke wijze als in andere overheidssectoren, waar geen rekening wordt gehouden met een latere vaste aanstelling op grond van een gewoon of buitengewoon vergelijkend onderzoek en een schadevergoeding wordt toegekend ten bedrage van twee en een half tot twaalf maandsalarissen [omissis].
31. De vaste aanstellingen waarnaar de uitspraken van de Corte costituzionale en de Corte di cassazione verwijzen geldt enkel voor de toekomst en staat niet gelijk aan een omzetting van de arbeidsverhouding voor bepaalde tijd naar een arbeidsverhouding voor onbepaalde tijd, de sanctie (naast schadevergoeding) waarin is voorzien in de particuliere sector [omissis].

-
32. In de aangehaalde uitspraken hebben de gerechten van laatste aanleg – die de onderzochte bepalingen, zoals hierboven uiteengezet, grondwettig en in overeenstemming met het Unierecht hebben verklaard – bindende beginselen [omissis] voor de bodemrechter geformuleerd, en deze uitspraken hebben tot gevolg dat voor de periode van veertien jaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van wet nr. 107 van 2015, misbruik van opeenvolgende overeenkomsten voor bepaalde tijd voor alle docenten die in vaste dienst zijn genomen niet wordt bestraft [OR.11], ongeacht hoeveel overeenkomsten voor bepaalde tijd zijn gesloten, hoe lang de docenten in onzekerheid zijn gehouden in strijd met de door het EVV, de UNICE en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG, en ongeacht langs welke weg zij toegang tot een overeenkomst voor onbepaalde tijd hebben gekregen.
33. Het gevolg voor het geding dat de verwijzende rechter moet beoordelen – waarin is vastgesteld dat de onderwijspost voor accordeon van het Conservatorio di Musica di Trento, vestiging van Riva del Garda (een formatieplaats) een permanente en blijvende behoefte was die elf jaar lang werd bezet op grond van overeenkomsten voor bepaalde tijd – is dat bij toepassing van de vermelde bepalingen, zoals gewijzigd naar aanleiding van het arrest van de Corte costituzionale en uitgelegd door de Corte di Cassazione, de vordering van ■■■■■ ■■■■■ moet worden afgewezen, aangezien hij enerzijds geen recht heeft op omzetting van de arbeidsverhouding, welke mogelijkheid niet van toepassing is op arbeid in overheidsdienst, en anderzijds evenmin recht heeft op schadevergoeding omdat hij op grond van zijn plaats in de ranglijst in vaste dienst is genomen bij overeenkomst van 2 september 2015 op basis van „reeds bestaande selectiemethoden/vergelijkend onderzoek”, zoals die voor de inwerkingtreding van wet nr. 107/15 werden toegepast.
34. Het valt te betwijfelen of een dergelijk gevolg rechtmatig is in het licht van de richtlijn en de beginselen die het Hof van Justitie laatstelijk heeft vastgesteld in het arrest ■■■■■ en het lijkt derhalve noodzakelijk om het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag voor te leggen over de uitlegging van clause 5, punt 1, van richtlijn 1999/70/EG, in samenhang met de geschiktheid van artikel 1, leden 131 en 132, en artikel 1, lid 95, van wet nr. 107 van 2015 om te kunnen worden aangemerkt als maatregelen die evenredig, voldoende effectief en afschrikkend zijn om de volle werking van clause 5, punt 1, van de raamovereenkomst te verzekeren wat de schending van deze overeenkomst wegens misbruik van opeenvolgende overeenkomsten voor bepaalde tijd betreft in de periode voorafgaand aan die waarin de maatregelen van de genoemde bepalingen gevolgen moeten sorteren.

Gelet op artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),

OM DEZE REDENEN

legt de verwijzende rechter het Hof van Justitie van de Europese Unie, in de zin en met de gevolgen van artikel 19, lid 3, onder b), van het Verdrag betreffende de Europese Unie en artikel [OR.12] 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie de volgende prejudiciële vraag voor over de uitlegging van clause 5, punt 1, van de door het EVV, de UNICE en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999:

– moet clause 5, punt 1, van de door het EVV, de UNICE en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG van de Raad van 28 juni 1999, aldus worden uitgelegd dat zij in de weg staat aan de toepassing van artikel 1, leden 95, 131 en 132 van Italiaanse wet nr. 107 van 2015, die voorzien in de vaste aanstelling van docenten met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd in de toekomst, zonder terugwerkende kracht en zonder schadevergoeding, als evenredige, voldoende effectieve en afschrikkende maatregelen om de volle werking van de bepalingen van de raamovereenkomst te verzekeren wat de schending van deze overeenkomst wegens misbruik van opeenvolgende overeenkomsten voor bepaalde tijd betreft in de periode voorafgaand aan die waarin de maatregelen van de genoemde bepalingen gevolgen moeten sorteren.

[omissis] [opschorting van de nationale procedure en instructies voor de griffie]

Trento, 13 juli 2017